
تدوین مدل نقش ورزش در اوقات فراغت بر کاهش آسیب‌های اجتماعی؛ تئوری داده بنیاد

صفدرپورنصرالله^۱، شهاب بهرامی^{۲*}، حسین عیدی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۵

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۱۱/۱۰

ص ص: ۵۶-۳۱

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تدوین مدل نقش ورزش در اوقات فراغت بر کاهش آسیب‌های اجتماعی بود. این پژوهش با استفاده از روش کیفی (رویکرد داده‌بنیاد) با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته انجام شد. نمونه آماری شامل ۱۳ نفر از اساتید مدیریت ورزشی (۵ نفر)، اساتید جامعه‌شناسی (۴ نفر)، فرماندهان انتظامی (۲ نفر) و سابقه‌داران (۲ نفر) بود که با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. روش جمع‌آوری اطلاعات، مطالعه پژوهش‌های پیشین و مصاحبه بود. برای بررسی روایی صوری و محتوایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت‌کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و نقطه نظرات آن‌ها اعمال شد. روش مورد استفاده برای بررسی پایایی، روش توافق درون موضوعی بود. میانگین میزان توافق درون موضوعی ۰/۷۹ گزارش شد. بر مبنای یافته‌ها شرایط علی شامل جایگاه فرهنگ و پذیرش اجتماعی؛ شرایط زمینه‌ای شامل مقوله‌های فرهنگی - اجتماعی، نرم افزاری، سخت افزاری؛ شرایط مداخله‌گر شامل مقوله‌های معماری اماکن، عوامل محیطی، ویژگی‌های جمعیت شناختی؛ استراتژی شامل زیرساخت‌سازی و مشوق‌ها و پیامدها شامل مقوله‌های اقتصادی، رفتاری و فرهنگی - اجتماعی بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی از طریق اوقات فراغت مبتنی بر ورزش به شاخص‌های شناسایی شده توجه گردد.

واژه‌های کلیدی: آسیب‌های اجتماعی، اوقات فراغت، تئوری داده بنیاد، فرهنگ، ورزش

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
sadoalahpormirza125@gmail.com
۲. استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران
bahrami_sh@yahoo.com
۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی کرمانشاه، ایران
aidi_h@yahoo.com

Developing a Model for the Role of Exercise in Leisure Time to Reduce Social Harms, Grounded Theory

Safdar Pornasrolah¹, Shahab Bahrami*², Hossein Aidi³

Abstract

Developing a model for the role of exercise in leisure time to reduce social harmful issues. This research was carried out using semi-structured interviews using the qualitative method (Grounded Theory approach). The sample consisted of 13 sports management lecturers (5 students), sociology lecturers (4 persons), police commanders (2 persons), and offenders (2 persons) who were selected using purposeful sampling. The data collection method was a study of previous research and interviews. To examine the face and content validity, the research findings were presented to the participants, and the study's text was studied, and their point of view was applied. The method used to examine reliability was an intra-subject agreement method. The average agreement within the subject was 0.79. Based on the findings, the causative conditions include the status of culture and social acceptance; ground conditions including socio-cultural, software, hardware; intervening conditions including architectural sites, environmental factors, demographic features; strategies including infrastructure and incentives the internal and implications included economic, behavioral, and cultural-social categories. Therefore, it is suggested to pay attention to identified indicators to reduce social harm through leisure-time exercise.

Keywords: leisure time, sports, social injuries, culture, Grounded Theory

1- PhD Student, Department of Sport Management, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran
sadoalahpormirza125@gmail.com

2- *Assistant Professor, Department of Sport Management, Kermanshah Branch, Islamic Azad University, Kermanshah, Iran. Corresponding author: bahrami_sh@yahoo.com

3- Assistant Professor, Department of Sport Management, Kermanshah Branch, Razi University, Kermanshah, Iran.
aidi_h@yahoo.com

مقدمه

امروزه اوقات فراغت یک پدیده جانبی نیست بلکه یکی از حوزه‌های مهم تمدن جدید و زندگی افراد جامعه است (افراسیابی و مداحی، ۱۳۹۵: ۱۸۱). موضوع اوقات فراغت^۱ از دیرباز مورد توجه بشر بوده است (کریمیان و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۰۲). زیرا اوقات فراغت حساس‌ترین، ارزشمندترین و پربارترین اوقات زندگی آدمی است، صاحب نظران اوقات فراغت را به عنوان عامل گسترده اجتماعی با چارچوب‌های رسمی به شمار می‌آورند که برای اقلشار مختلف جامعه امکان تکامل فردی، روحی و عاطفی پرمعنی را فراهم می‌آورد (رضوی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۳۰). اوقات فراغت شامل جدایی از اجبارهای شغلی، خانوادگی و اجتماعی و گذراندن وقت آزاد به شیوه دلخواه است که نیازهای روانی، نظیر انبساط خاطر، شادی و نشاط را در جامعه ایجاد می‌کند و استرس‌ها و فشارهای روحی ناشی از زندگی شهری را کاهش می‌دهد (نادری و همکاران، ۱۳۹۳: ۵۴). البته فعالیت‌های اوقات فراغت نقش بسیار مهمی را در تندرستی ایفاء می‌کنند زیرا فرصت‌هایی را برای برآورده کردن ارزش‌ها و نیازهای زندگی فراهم می‌کنند و افراد از طریق مشارکت در فعالیت‌های اوقات فراغت، تعامل اجتماعی و عواطف مثبت را ایجاد و احساس می‌کنند و همچنین مهارت‌ها و دانش بیشتری کسب می‌کنند (براجسا-ژگاس و همکاران^۲، ۲۰۱۱: ۸۱). فعالیت‌های اوقات فراغت از چنان اهمیتی برخوردارند که کارشناسان از آن به مثابه آئینه فرهنگ یک جامعه یاد می‌کنند، به این معنا که چگونگی گذران اوقات فراغت افراد یک جامعه به میزان زیادی معرف خصوصیات فرهنگی آن جامعه است (پهلوان و برزیگر، ۱۳۹۰: ۵۴). به زعم تندنویس، اوقات فراغت همچون شمشیر دو لبه‌ای است که یک لبه آن می‌تواند زمینه‌ساز خلاقیت و هنرآرایی و لبه دیگر آن عاملی در جهت گرایش به بزهکاری و آسیب اجتماعی باشد، بنابراین برنامه‌ریزی مناسب در اوقات فراغت اهمیت بسزایی دارد (رضوی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۳۰). فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت از مواردی است که اوقات فراغت را لذت‌بخش و مفید می‌سازد و تأثیر شگرف در سلامت جسم و روان انسان دارد و می‌تواند سهم زیادی در پر کردن اوقات فراغت داشته باشد و آثار مثبت اجتماعی، اقتصادی و فردی به همراه داشته باشد، یکی از زیان‌های نامناسب بودن برنامه گذراندن اوقات فراغت، از بین بردن سلامت روانی افراد است که موجب بروز بسیاری از انحراف‌ها و آسیب‌های اجتماعی می‌شود (موسوی راد و کشاورز، ۱۳۹۴: ۷۴).

ورزش یکی از مهم‌ترین و در واقع مؤثرترین راه برای گذران اوقات فراغت محسوب می‌شود (افراسیابی و مداحی، ۱۳۹۵: ۱۹۹). زیرا اوقات فراغت ورزشی یک بخش مهمی از توسعه همه جانبه انسان‌ها و یک

1. Leisure times

2. Brajša-Žganec & et al

نیاز ضروری برای بهبود اعتماد به نفس آن‌ها می‌باشد (ژانگ^۱، ۲۰۱۸: ۲۶۹). با توجه به اضطراب، تنش و افسردگی‌های روحی که در اثر شهرنشینی‌های لجام گسیخته، افزایش جمعیت، ترافیک و... که در شهرها بر شهروندان حاکم شده است (زنگنه، ۹۴: ۱۳۲)؛ اوقات فراغت ورزشی می‌تواند (از افراد) یک فرد آرام، بایک رابطه هماهنگ و طبیعی که دارای سلامت جسمی و روحی است را بسازد (ژانگ، ۲۰۱۸: ۲۶۹). پس ورزش به‌عنوان یکی از فعالیت‌های مهم اوقات فراغت و از اشکال مهم کنترل اجتماعی به حساب می‌آید که دارای اهداف تربیتی نیز می‌باشد (کردلو و همکاران، ۱۳۹۴: ۶۵).

آسیب اجتماعی یا کجروی اجتماعی به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی و قواعد جمعی جامعه محل فعالیت کنشگر قرار نمی‌گیرد و لذا با منع قانونی، قبح اخلاقی و اجتماعی مواجه می‌شود (کوهی، ۱۳۹۲: ۲۹). آسیب‌های اجتماعی در ایران، طیف وسیعی از آسیب‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی را که شامل اعتیاد و قاچاق مواد مخدر، خودکشی، طلاق، جرم و جنایت، پرخاشگری، کودکان آسیب دیده اعم از کودکان خیابانی و دختران فراری، روسپی‌گری، تکدی، جرایم مالی و اقتصادی، سرقت و غیره است، می‌باشد (توسلی و نورمرد، ۱۳۹۱: ۶۵).

عوامل و عناصر مختلفی در بروز این آسیب‌ها و جرایم مؤثر می‌باشند که از جمله این عوامل می‌توان به نارسایی‌های فرهنگی و اجتماعی، تراکم نامناسب جمعیتی، تنوع قومی، تضادهای فرهنگی، بیکاری، فقر اقتصادی و رواج مشاغل کاذب اشاره کرد (شماعی و همکاران، ۱۳۹۱: ۵۰). سپری کردن اوقات فراغت به نحو مطلوب و شایسته و مناسب، نشاط روحی و رضایت خاطر را به همراه خواهد داشت. بی‌توجهی به نیازهای فراغتی جوانان و عدم برنامه‌ریزی برای غنی‌سازی اوقات فراغت آثار سوء و چالش‌های متعددی چون انحرافات، بزهکاری و آسیب‌های مختلف اجتماعی و ... در عرصه جامعه بر جای می‌گذارد (پهلوان و برزیگر، ۱۳۹۰: ۵۴). در ادامه به برخی نظریه‌های اوقات فراغت و آسیب‌های اجتماعی پرداخته می‌شود: با توجه به این که اوقات فراغت جزئی از فرهنگ به شمار می‌آید و فرهنگ‌ها در زمان‌های گوناگون، فراغت‌های مختلفی را ایجاد می‌کنند؛ پس اوقات فراغت در جوامع مدرن و پیشامدرن با هم متفاوت است. از آنجا که اوقات فراغت به صورتی که امروزه مصطلح است، در زمان پیشامدرن وجود نداشته، بیشتر نظریه‌های اوقات فراغت در قرن بیستم به وجود آمده است. بسیاری از نظریه‌ها از مشکلات انقلاب صنعتی برخاسته شده‌اند. از آن زمان تا کنون، صدها نظریه و تعریف درباره اوقات فراغت ارائه شده است. بیشتر نظریه‌های اوقات فراغت، در زمان بعد از انقلاب صنعتی و دوران مدرن مورد توجه قرار گرفته‌اند (میرمحمدتبار و همکاران، ۱۳۹۴). در ادامه به برخی از نظریات مهم در حوزه اوقات فراغت اشاره می‌شود:

نظریه وبلن^۲: وبلن نظریه مصرف‌نمایی خود را بر مبنای خودپرستی بیان می‌کند و معتقد است افراد از دو راه می‌توانند موقعیت مالی و پولی خود را نشان دهند، الف) اوقات فراغت تظاهری: مختص شرایطی

1.Zhang

2 . Veblen

است که افراد همدیگر را بهتر می‌شناسند. ب) مصرف تظاهری: این شرایط به شهرهای بزرگ مربوط است که افراد از همدیگر شناخت کامل و دقیقی ندارند (توتونچی ملکی، ۱۳۸۸).

نظریه وبر^۱: وبر (۱۹۲۲) در کتاب اقتصاد و جامعه، به مفهوم سبک زندگی اشاره می‌کند و آن را برای نشان دادن مفهوم پایگاه، در برابر طبقه، به کار می‌برد. مقوله‌ی دیگر وبر، علاوه بر مفهوم سبک زندگی، که می‌توان با تفسیر آن به مفهوم اوقات فراغت، تصریح بیشتری بخشید، تلاش او برای جدا کردن قلمروهای ارزشی است (ترکاشوند، ۱۳۸۶).

نظریه دومازیه^۲: دومازیه، پژوهش‌های مفصلی در حوزه اوقات فراغت انجام داده است؛ اما آنچه در نظریه‌اش اهمیت ویژه‌ای دارد، طبقه‌بندی او از انواع مختلف فراغت است: فراغت‌های جسمانی، فراغت‌های عملی، فراغت‌های فکری و فراغت‌های اجتماعی (میرمحمدتبار و همکاران، ۱۳۹۴).

نظریه اسمیت^۳: اسمیت به تفاوت گروه سنی جوانان در نحوه گذران اوقات فراغت با سایر گروه‌های سنی اشاره می‌کند (روجک، ۱۳۸۸).

آسیب اجتماعی به هر نوع عمل فردی یا جمعی اطلاق می‌شود که در چارچوب اصول اخلاقی و قواعد جمعی رسمی و غیررسمی جامعه، محل فعالیت کنشگران قرار نمی‌گیرد و در نتیجه با منع قانونی یا قبح اخلاقی و اجتماعی روبرو می‌گردد (عبداللهی، ۱۳۹۱). از نظریه‌هایی که در این حوزه مطرح است می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

۱. نظری فشارهای ساختارگری: که علل ناهنجاری‌های روانی و اجتماعی را در ساختارهای اجتماعی جستجو می‌کند. از نظر این مکتب، ساختارهای اجتماعی، فشارهایی را بر افراد وارد می‌کنند که فراتر از تحمل آنان است و در اثر این فشارها به رفتارهایی روی می‌آورند که تطابقی با هنجارهای مورد تأیید جامعه ندارند.

۲. نظریه کنترل: جرایم و انحراف‌ها را نتیجه ضعف و نارسایی در نظام کنترل اجتماعی می‌داند، طبق این نظریه، جامعه صنعتی و مدرن، زمینه‌های زیادی را برای وسوسه و انحرافات فراهم کرده است؛ بنابراین اگر افراد احساس کنند که چنین کنترلی ضعیف است، به سوی ناهنجاری‌ها و انحرافات روی می‌آورند (امیری و همکاران، ۱۳۹۲).

در خصوص پیشینه اوقات فراغت، ورزش و آسیب‌های اجتماعی پژوهش‌هایی در سطوح بین‌المللی و داخلی انجام شده که به بررسی آن‌ها می‌پردازیم:

کوارمبی و همکاران (۲۰۱۹: ۲۸) در پژوهشی که تحت عنوان مطالعه اکتشافی ارزش‌ها و استفاده از اوقات فراغت انجام دادند، دریافتند که مشارکت جوانان باتجربه در فعالیت‌های ورزشی- فیزیکی، اعتماد،

1 . Weber

2 . Domazieh

3 . Smith

صلاحیت، شخصیت و ارتباطات آن‌ها را توسعه داده است. بروسنان^۱ (۲۰۱۹: ۱) در فعالیت پژوهشی تحت عنوان تاثیر مشارکت ورزشی بر وقوع جرم در انگلستان، بین سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۵ نشان داد که مشارکت ورزشی با کاهش جرایم و جرایم خشنونت‌آمیز در بین مقامات محلی انگلستان مرتبط می‌باشد و مشارکت ورزشی تاثیر قوی‌تری بر جرایم خشنونت بار دارد. ژانگ (۲۰۱۸: ۲۶۹) در پژوهش خود با عنوان تاثیر متقابل کیفیت زندگی و شکل اوقات فراغت بیان می‌دارد که اوقات فراغت ورزشی تاثیر زیادی بر کیفیت زندگی می‌گذارد و یک عامل مهم در ارزیابی کیفیت زندگی مدرن است، زیرا این امر تاثیر قاطعی بر روی سلامتی، خوشبختی، رضایت و... افراد می‌گذارد. الکساندرو و لورند^۲ (۲۰۱۵: ۱۲۹۷) در پژوهش خود تحت عنوان ورزش راه حل ادغام اجتماعی افراد مبتلا به اختلالات رفتاری، به این نتیجه دست پیدا کردند، جوانانی که درگیر فعالیتهای جسمانی هستند فرصت کمتری را برای رفتارهای ضد اجتماعی دارند. قهقرخی و رشیدلمیر (۱۳۹۶: ۹) در کار پژوهشی خود تحت عنوان طرد اجتماعی، بزهکاری و مشارکت ورزشی در بین دانش آموزان دریافتند که تاثیر ورزش بر کاهش رفتار پر خطر مثبت می‌باشد و همچنین تاثیر ورزش بر کاهش جرم در تحقیق آن‌ها تایید گردید. بخارایی و همکاران (۱۳۹۴: ۶۷) در تحقیق خود تحت عنوان بررسی تاثیر فعالیتهای ورزشی بر میزان انحرافات اجتماعی جوانان شهر تبریز به این نتایج رسیدند که بین نوع فعالیتهای ورزشی (منظم و نامنظم) و میزان هر یک از آنها، نوع فعالیتهای ورزشی تیمی و انفرادی، میزان پیوند اجتماعی و میزان دوستان منحرف با انحرافات اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد، اما بین نوع فعالیتهای ورزشی (سازمان یافته و غیر سازمان یافته) با انحرافات اجتماعی و بین میزان فعالیتهای ورزشی با پیوند اجتماعی و نیز بین میزان فعالیتهای ورزشی نامنظم با میزان دوستان منحرف رابطه معنی داری وجود ندارد. کتبی و همکاران (۱۳۹۳: ۷) در تحقیقی با عنوان گذراندن اوقات فراغت دانشجویان با تأکید بر فعالیتهای ورزشی پرداختند که نتایج آنان نشان داد افزایش فعالیتهای اوقات فراغتی سازمان یافته با نظارت اجتماعی موجب کاهش گرایش به بزهکاری در دانشجویان می‌شود.

آسیب‌های اجتماعی یکی از عوامل کند شدن چرخه توسعه و در مواردی بازدارنده آن محسوب می‌شود، هر گونه تلاش در جهت اصلاح، رفع و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی بویژه انحرافات به معنای تلاش در جهت رفع موانع توسعه و پیامدهای عقب ماندگی و معرف موفقیت در امر توسعه و بهبود حیات جامعه است (کوهی، ۱۳۹۲: ۲۷). همچنین اوقات فراغت یکی از پدیده‌های اجتماعی سال‌های اخیر در کشورهای در حال گذر یا توسعه یافته است، این پدیده دارای وجوه دوگانه کارکردی است از یک طرف محلی برای بروز استعدادها و توانمندی‌ها و از طرف دیگر، راهی برای شکل‌گیری برخی آسیب‌های اجتماعی است و نتایج نامناسب و نامطلوب اجتماعی زمانی از اوقات فراغت زاده می‌شود که برنامه‌های

1. Brosnan.

2. alexandru& Lorand

جذاب، مفرح و نشاط آور که آکنده از عناصر تربیتی و پرورشی باشد برای آن طراحی نگردد (مهرداد، ۱۳۹۰: ۱۲۲). البته ورزش و فعالیت بدنی (در زمان اوقات فراغت) راهبردی بسیار مهم است که توانایی بالقوه‌ای در یاری رساندن به اهداف سلامتی، اجتماعی و اقتصادی جامعه را دارد (عابدینی و طالبی، ۱۳۹۶: ۱۳۲). پژوهش‌های متعددی در مورد اوقات فراغت در سطح ایران و جهان صورت گرفته است اما بسیاری از زوایای این امر مهم ناشناخته باقی مانده است. هر چند در زمینه تحقیقات مربوط به اوقات فراغت وقت و هزینه بسیار زیادی انجام شده است، ولی با این وجود هنوز تمامی عوامل مربوط به اوقات فراغت و ابعاد مختلف این قضیه آن طور که باید شکافته نشده است. پژوهشگران متعددی با اهداف، نمونه‌ها، جوامع، مقاطع مختلفی به پژوهش در زمینه اوقات فراغت پرداخته‌اند که گاه این نتایج نارسا، مبهم و حتی متناقض می‌باشند. با استفاده از نتایج این پژوهش می‌توان با توجه به علائق و میزان اوقات فراغت، برنامه‌ریزی‌های صحیح و مدونی در راستای کاهش آسیب‌های اجتماعی داشته و با تأمین بودجه‌های مورد نیاز اقدامات اساسی انجام داده تا علاوه بر کاهش میزان انحرافات اجتماعی نقش موثری در کیفیت بخشی به برنامه‌های اوقات فراغت و نیز سهم بسزایی در ابعاد مختلف زندگی و به ویژه در سلامت افراد داشته باشد. همچنین با توجه به خسارات جبران‌ناپذیری که انحرافات اجتماعی افراد، بر بخش‌های مختلف کشور بر جای می‌گذارند و جامعه، هزینه‌های بسیاری را متحمل می‌شود، لذا بررسی راه‌های کاهش انحرافات اجتماعی افراد، بسیار ضروری و مهم می‌باشد. بنابراین پژوهش حاضر به دنبال پاسخ به این سؤال است که ورزش در اوقات فراغت، چه نقشی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی در افراد دارد؟ از این رو، هدف از پژوهش حاضر، طراحی مدلی است تا از طریق آن بتواند برنامه‌های اوقات فراغت مبتنی بر ورزش را در کاهش آسیب‌ها و انحرافات اجتماعی ایجاد و تدوین کرد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر طراحی مدل است که از روش کیفی استفاده شد. بر این اساس، نخست به بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش پرداخته شد؛ سپس با اجرای مصاحبه و طرح پرسش‌های باز برای اکتشاف و توصیف نگرش مصاحبه‌شوندگان، انبوهی از اطلاعات جمع‌آوری شد و در نهایت به کمک روش نظریه‌برخاسته از داده‌ها و طی فرایندی به شیوه کدگذاری باز و محوری، یافته‌های تحقیق دسته‌بندی شد و مدل طراحی شد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل اساتید مدیریت ورزشی که در زمینه اوقات فراغت ورزشی پژوهش‌هایی انجام داده بودند و یا کتاب‌هایی چاپ نموده بودند (۵ نفر)؛ اساتید جامعه‌شناسی که در زمینه آسیب‌های اجتماعی پژوهش‌هایی به انجام رسانده بودند (۴ نفر)؛ فرماندهان انتظامی کرمانشاه که در زمینه دستگیری خلافکاران فعالیت مستقیمی داشتند (۲ نفر) و همچنین برخی از خلافکاران آزاد شده از زندان‌های کرمانشاه (۲ نفر) می‌باشند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود. در خصوص خلافکاران بدین صورت بود که با کسب مجوزهای لازم و با همراهی نمایندگان نیروی انتظامی، از لیستی

که در اختیار بود، با کسب اعلام رضایت از خلاقان آزاد شده، مصاحبه‌هایی صورت گرفت. به دلیل رعایت اخلاق و همچنین حفظ آبروی این افراد، مصاحبه‌ها به صورت غیرحضوری و تلفنی صورت گرفت. تعداد نمونه آماری ۱۳ نفر گردید. با توجه به شیوه گردآوری اطلاعات، چنانچه هدف از مصاحبه، اکتشاف و توصیف نگرش‌های مصاحبه شونده باشد و نیز با در نظر گرفتن زمان و منابع در دسترس، ۱۰ تا ۱۵ نمونه برای مصاحبه کافی خواهد بود (کوال، ۱۹۹۶). در این پژوهش بنابر این که در مصاحبه ۹ به بعد تکرار مشاهده و در مصاحبه ۱۱ به اشباع رسیده شد؛ اما به دلیل اطمینان از داده‌های دریافتی تا مصاحبه ۱۳ ادامه یافت.

مراحل کدگذاری در گراندتئوری شامل:

۱. گام اول: کدگذاری باز^۱
۲. گام دوم: کدگذاری محوری^۲
۳. گام سوم: کدگذاری انتخابی^۳

گام اول: کدگذاری باز

این مرحله از روش نظریه‌ی داده‌بنیاد بلافاصله بعد از اولین مصاحبه انجام می‌شود. به عبارت دیگر، محقق پس از هر مصاحبه شروع به پیدا کردن مفاهیم و انتخاب برچسب‌های مناسب برای آن‌ها و ترکیب مفاهیم مرتبط می‌کند. مراحل کدگذاری باز عبارت است از:

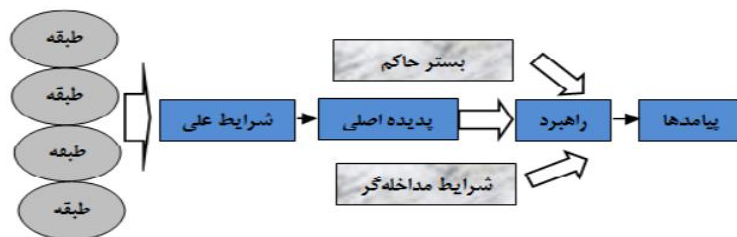
۱. تحلیل و کدگذاری: در این مرحله، پژوهشگر باید به کدگذاری همه‌ی رویدادها توجه کند. ممکن است از درون یک مصاحبه یا متن کدهای زیادی استخراج شود؛ ولی وقتی داده‌ها به طور مرتب مورد بازنگری قرار می‌گیرد کدهای جدید احصاء و کدهای نهایی مشخص می‌شوند.
۲. جدول کدگذاری باز: که شامل دو قسمت است، جدول کدهای اولیه‌ی استخراجی از مصاحبه‌ها و جدول طبقه‌های استخراج شده از مفاهیم به همراه کدهای مفهومی آن‌ها.

گام دوم: کدگذاری محوری

مرحله دوم کدگذاری که به آن کدگذاری محوری گفته می‌شود، پژوهشگر یکی از طبقه‌ها را به عنوان طبقه‌ی محوری انتخاب کرده و آن را تحت عنوان پدیده محوری در مرکز فرایند مورد کاوش قرار داده و ارتباط سایر طبقه‌ها را با آن مشخص می‌کند. ارتباط سایر طبقه‌ها با طبقه‌ی محوری در پنج عنوان می‌تواند تحقق داشته باشد (کوربین و استراوس^۴، ۲۰۰۸، ۲۹۸).

1 . Open Coding
2 . Axial Coding
3 . Selective Coding
4 . Corbin & Strauss

۱. شرایط علی: این شرایط باعث شکل‌گیری پدیده یا طبقه محوری می‌شوند. این شرایط مجموعه‌ای از طبقه‌ها و ویژگی‌های شان است که مقوله‌ی اصلی را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
۲. راهبردها (کنش‌ها و تعاملات): بیانگر رفتارها، واقعیت‌ها و تعاملات هدف‌داری هستند که تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر و بستر حاکم حاصل می‌شوند.
۳. بستر حاکم: به شرایط خاصی که بر راهبردها تأثیر می‌گذارد بستر گفته می‌شود و تمیز آن‌ها از شرایط علی مشکل است. این شرایط را مجموعه‌ای از مفاهیم، طبقه‌ها یا متغیرهای زمینه‌ای تشکیل می‌دهند، در مقابل شرایط علی، مجموعه‌ای از متغیرهای فعال است. گاهی اوقات متغیرهای بسیار مرتبط را ذیل شرایط علی و متغیرهایی با ارتباط کمتر را ذیل بستر حاکم طبقه‌بندی می‌کنند.
۴. شرایط مداخله‌گر: شرایطی هستند که راهبردها از آن‌ها متأثر می‌شوند. این شرایط را مجموعه‌ای از متغیرهای میانجی و واسط تشکیل می‌دهند. شرایط مداخله‌گر، شرایط ساختاری هستند که مداخله سایر عوامل را تسهیل یا محدود می‌کنند و صبغه علی و عمومی دارند.
۵. پیامدها: برخی از طبقه‌ها بیانگر نتایج و پیامدهایی هستند که در اثر اتخاذ راهبردها به وجود می‌آیند. این روش کدگذاری که اصطلاحاً به آن مدل پارادایم کدگذاری محوری گفته می‌شود توسط استراوس و کوربین ارائه شده است و به این دلیل محوری گفته می‌شود که کدگذاری حول «محور» یک طبقه انجام می‌شود (شکل شماره ۱).

شکل ۱. مدل پارادایمی کدگذاری محوری

گام سوم: کدگذاری انتخابی (گزینشی)

روند انتخاب مقوله‌ی اصلی به طور منظم و سیستماتیک آن با سایر مقوله‌ها، اعتبار بخشیدن به روابط و پرکردن جاهای خالی با مقولاتی که نیاز به اصلاح و گسترش دارند. این روند شامل چند گام می‌باشد: اولین قدم متضمن توضیح خط اصلی داستان است. گام دوم، ربط دادن مقولات تکمیلی بر حول مقوله‌ی اصلی با استفاده از یک پارادایم (که در کدگذاری محوری توصیف شده است) است. گام سوم، مرتبط ساختن مقولات به یکدیگر در سطح بعدی است. گام چهارم، به تأیید رساندن آن روابط در قبال داده‌ها

است. آخرین قدم، تکمیل مقولاتی است که اصلاح و یا نیاز به بسط و گسترش دارند (کرسول، ۱۳۹۶، ۴۵).

روایی و پایایی داده‌ها (قابلیت اعتماد تحقیق)

برای بررسی روایی، یافته‌های پژوهش را برای مشارکت کنندگان ارائه و متن نظریه توسط آن‌ها مطالعه و نقطه نظرات آن‌ها اعمال شده است. پایایی داده‌ها از طریق نشان دادن مسیر تصمیمات پژوهشگران و همچنین قرار دادن تمامی داده‌های خام، تحلیل شده، کدها، مقوله‌ها، فرآیند مطالعه، اهداف اولیه و سؤال‌ها در اختیار اساتید و با حساسی دقیق صاحب نظران درستی تمام گام‌های تحقیق مورد تأیید قرار گرفت.

برای محاسبه پایایی باز آزمون، از روش محاسبه توافقی درون موضوعی به صورت رابطه ذیل استفاده شد:

$$\text{درصد توافق درون موضوعی} = \frac{2 \times \text{تعداد توافقات}}{\text{تعداد کل کدها}} \times 100$$

در پژوهش حاضر سه مصاحبه از میان مصاحبه‌ها انتخاب شد و یکی از پژوهشگران در فاصله یک ماه آن را کدگذاری کرد. نتایج این کدگذاری در جدول ۱ درج شده است.

جدول ۱. پایایی باز آزمون

شماره مصاحبه	تعداد کل کدها	تعداد توافق	پایایی
۲	۱۰	۴	٪۸۰
۵	۸	۳	٪۷۵
۹	۹	۴	٪۸۸/۸
مجموع	۲۶	۱۱	٪۸۴/۶

نتایج جدول ۱ نشان می‌دهد که تعداد کل کدها در این سه مصاحبه برابر با ۲۶ مورد و تعداد توافق برابر ۱۱ است. بنابر رابطه درصد توافق درون موضوعی پایایی برابر است با ۸۴/۶ درصد (بالاتر از ۶۰ درصد) می‌باشد که مناسب می‌باشد.

یافته‌ها

در جدول ۲ کد مصاحبه‌شوندگان و همچنین اطلاعات جمعیت‌شناختی آن‌ها مشخص گردید.

جدول ۲. کد مصاحبه‌شوندگان به همراه سمت آن‌ها

ردیف	کد مصاحبه‌شونده	سمت	تحصیلات	سن
۱	Q1	استاد مدیریت ورزشی	دکتری	۵۵
۲	Q2	استاد مدیریت ورزشی	دکتری	۴۹
۳	Q3	استاد مدیریت ورزشی	دکتری	۶۱

۴	Q4	استاد مدیریت ورزشی	دکتری	۵۰
۵	Q5	استاد مدیریت ورزشی	دکتری	۳۹
۶	Q6	استاد جامعه‌شناسی	دکتری	۶۴
۷	Q7	استاد جامعه‌شناسی	دکتری	۵۷
۸	Q8	استاد جامعه‌شناسی	دکتری	۶۰
۹	Q9	استاد جامعه‌شناسی	دکتری	۴۵
۱۰	Q10	فرمانده انتظامی	لیسانس	۴۹
۱۱	Q11	فرمانده انتظامی	لیسانس	۵۳
۱۲	Q12	سابقه‌دار	دیپلم	۳۸
۱۳	Q13	سابقه‌دار	کاردانی	۳۶

گام اول: کدگذاری باز

الف) کدگذاری اولیه یک نمونه از مصاحبه‌ها

در ادامه به دلیل محدودیت انتشار و تعداد صفحه، فقط متن یک مصاحبه (هر چند لازم به ذکر است که متن مصاحبه‌ای که در اینجا آورده شده است، فقط قسمتی از مصاحبه بوده است)، نحوه کدگذاری باز آن‌ها، طبقات محوری و مدل را به ترتیب و تفصیل به معرض نمایش گذاشته شده است.

جدول ۳. نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها (مصاحبه دوم)

ردیف	شواهد گفتاری	کدهای اولیه
۱.	از مهم‌ترین نکاتی که باید در خصوص تأثیر اوقات فراغت بر کاهش	نقش والدین
۲.	آسیب‌های اجتماعی باید عنوان نمود، نقش والدین در تربیت	برنامه‌ریزی
۳.	فرزندان‌شان می‌باشد. والدین اصولاً خود به عنوان الگو برای فرزندانشان عمل می‌کنند و در صورتی که خود در فعالیت‌های روزانه خود به فعالیت‌های ورزشی بپردازند، و یا در برنامه هفتگی خود، ورزش را قرار داده باشند، فرزندانشان از آن‌ها الگو می‌گیرند و ناخواسته فعال می‌شوند.	الگو بودن والدین
۴.	بنابراین نگرش والدین نقش بسیار مهمی دارد. و فرهنگ‌سازی در ابتدا	نگرش والدین
۵.	باید در خانواده شکل گیرد.	خانواده
۶.		فرهنگ‌سازی
۷.	در کنار خانواده سازمان‌ها و پایگاه‌های اجتماعی دیگری نیز نقش دارند	مدرسه
۸.	از جمله مدرسه، دوستان، محیط‌های ورزشی و ...	دوستان
۹.		محیط‌های ورزشی
۱۰.	اما تا زمانی که بحث امکانات ورزشی برای ورزش مهیا نباشد و با کمبودهایی در این زمینه روبرو باشیم، نمی‌توانیم انتظار انجام	امکانات ورزشی

فعالیت‌های ورزشی از سوی آحاد جامعه و به خصوص نوجوانان را داشته باشیم.	
۱۱	دسترسی به امکانات ورزشی و احداث اماکن ورزشی در مناطق پرخطر از دسترسی به امکانات ورزشی
۱۲	نظر بروز آسیب‌های اجتماعی، از ضروریات می‌باشد. احداث اماکن ورزشی در مناطق پرخطر

ب) کدگذاری ثانویه و شکل‌دهی مقولات (ادامه گراند تئوری): در مرحله بعد، چند کد مفهومی تبدیل به یک مقوله می‌شود. در جداول زیر قسمت کوچکی از نتایج کدگذاری باز بر اساس کدهای مفهومی و مقولات آورده شده است.

جدول ۴. کدگذاری ثانویه و شکل‌دهی مقولات

مفاهیم	مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
<ul style="list-style-type: none"> ارزش‌ها و هنجارهای مرتبط با ورزش اعتقاد به سلامتی از طریق ورزش علاقه به ورزش و فعالیت‌های بدنی 	فرهنگ ورزشی	
<ul style="list-style-type: none"> ماشینی شدن زندگی در عصر حاضر صنعتی شدن جوامع و کاهش فعالیت‌های بدنی شیوع کم تحرکی و فقر حرکتی 	جایگاه فرهنگ	سبک زندگی
<ul style="list-style-type: none"> وجود دیدگاه مثبت مسئولین به ورزش لزوم تغییر دیدگاه مسئولان به اوقات فراغت نگرش والدین به ورزش در اوقات فراغت فرزندان 	نگرش	
<ul style="list-style-type: none"> پویایی گروه‌های ورزش سازمان‌های مردم نهاد ورزشی گروه‌های دوستانه ورزشی 	روابط اجتماعی	پذیرش اجتماعی
<ul style="list-style-type: none"> کسب پایگاه اجتماعی دوست‌یابی در جامعه جامعه پذیری از طریق ورزش 	ارزش اجتماعی	
<ul style="list-style-type: none"> تأکید رسانه‌ها بر ورزش در اوقات فراغت تأکید سازمان‌های ذیربط در جذب جوانان به ورزش تأکید بر ورزش به عنوان رکن اصلی سلامت تبلیغات رسانه‌ای برای حمایت مالی 	فرهنگ سازی	فرهنگی-اجتماعی
	مشارکت	

عمومی	<ul style="list-style-type: none"> • فراهم نمودن شرایط جذب بخش خصوصی • هماهنگی دستگاه‌های متولی ورزش
ترغیب اجتماعی	<ul style="list-style-type: none"> • همگانی کردن ورزش در اوقات فراغت • ترغیب افراد از طرف خانواده‌ها به ورزش • افزایش انگیزه افراد جهت پرداختن به ورزش
نرم افزاری	<ul style="list-style-type: none"> • دانش عمومی در مورد وسایل کمک‌آموزشی ورزشی • افزایش آگاهی عمومی در مدیریت امور آموزشی • افزایش میزان دانش مربوط به جایگاه اجتماعی ورزش • وجود مربیان ارزنده • وجود مدیران حامی ورزش • آماده سازی دانش آموختگان تربیت بدنی
سخت افزاری	<ul style="list-style-type: none"> • کیفیت اماکن و باشگاه‌های ورزشی • دسترسی به صرفه به اماکن ورزشی • تجهیز پارک‌ها و اماکن ورزشی
مکان‌های ورزشی (معماری اماکن)	<ul style="list-style-type: none"> • طراحی و ساخت • مکان یابی نامناسب اماکن ورزشی • نوع طراحی مکان‌های ورزشی • عدم وجود اماکن ورزشی در بخش‌های کوچک
بهره برداری و استفاده	<ul style="list-style-type: none"> • عدم وجود اماکن با صرفه اقتصادی • ضعف نگه داری اماکن و تجهیزات ورزشی • عدم بهره‌رسانی مناسب از امکانات و قابلیت‌ها
عوامل محیطی	<ul style="list-style-type: none"> • تفاوت‌های اجتماعی • محدودیت‌های اجتماعی • حمایت از ورزش از طریق مدرسه • کمک دیگران مهم در فهم بازی در ورزش • الگو پذیری از دوستان و همسالان • مشارکت اطرافیان در ورزش
ویژگی‌های جمعیت شناختی	<ul style="list-style-type: none"> • هویت فردی • سن • جنسیت • میزان درآمد • تحصیلات • کیفیت زندگی
زیر ساخت سازی	<ul style="list-style-type: none"> • امکانات • ساخت اماکن ورزشی در محلات • تکمیل پروژه‌های عمرانی نیمه تمام • تخصیص بهینه امکانات مناسب • فراهم کردن امکانات تمرینی برای مناطق محروم
اجرایی	<ul style="list-style-type: none"> • استفاده از نیروی متخصص و با انگیزه

ایجاد همگرایی در دستگاه‌های اجرایی	•		
وضع قانون افزایش سطح سرانه فضاهای ورزشی	•		
تأکید بر اوقات فراغت ورزشی در فوق‌برنامه مدارس	•	انگیزاننده	
تشویق به شرکت در فعالیت ورزشی از طریق رسانه	•	فرهنگی	
نمایش عمومی ورزش در محلات	•		مشوق‌های درونی
درونی سازی ارزش‌های اجتماعی ورزش	•	مشوق‌های	
جذب اقشار آسیب‌پذیر به ورزش	•	جمعی	
ایجاد امنیت اجتماعی	•		
توسعه اقتصادهای محلی و کوچک	•		
اشتغال‌زایی در حوزه ورزش	•	اشتغال‌زایی	
کاهش بیکاری و افزایش درآمد	•		
بالا رفتن کیفیت زندگی در مناطق مختلف	•		اقتصادی
افزایش سطح رفاه مردم در استان‌ها	•	توسعه	
پیشگیری از وقوع بیماری‌ها	•		
کاهش هزینه‌های درمان	•		
کاهش خشونت و پرخاشگری	•		
دوری از فضای مجازی	•		
کاهش افسردگی	•	فردی	
ایجاد شور و نشاط	•		
افزایش اعتماد به نفس	•		رفتاری
کاهش بزهکاری و جرم و جنایت	•		
کاهش مصرف دخانیات	•	اجتماعی	
کاهش مصرف نوشیدنی‌های الکلی	•		
کاهش پیش داور قومی و محلی	•		
پویایی در جامعه	•	سرمایه	
تعاملات اجتماعی	•	اجتماعی	
مقبولیت اجتماعی	•		فرهنگی - اجتماعی
الگوپذیری از چهره‌های شاخص ورزشی	•		
ترویج فرهنگ مشارکت	•	اثرات فرهنگی	
گسترش فرهنگ ورزش همگانی	•		

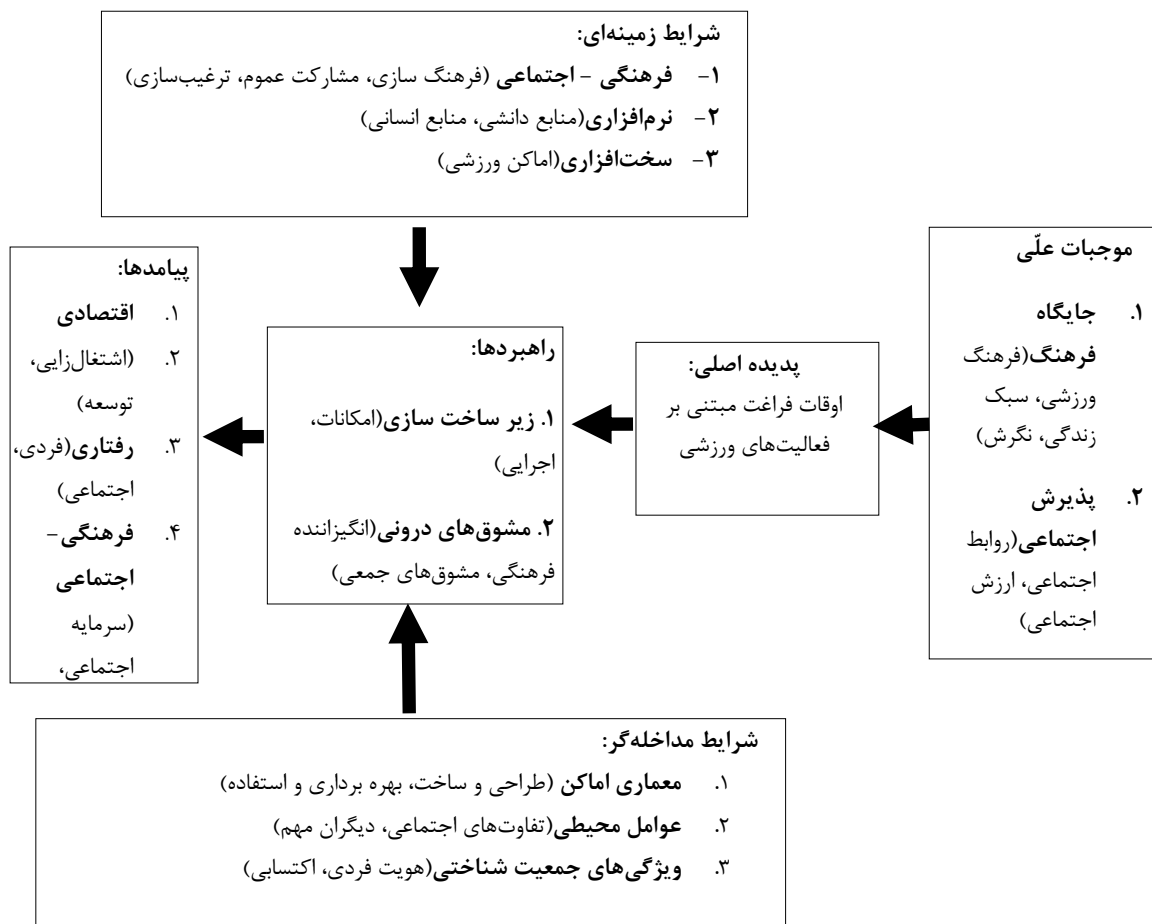
گام دوم: کدگذاری محوری

در پژوهش حاضر، پدیده مورد بررسی (تدوین مدل اوقات فراغت مبتنی بر فعالیت‌های ورزشی) می‌باشد. بر همین اساس آن را به عنوان طبقه محوری در نظر گرفته و سایر طبقات را به شرح زیر به عنوان

مقولات شریطی (علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر)، تعاملی / فرآیندی و پیامدی بررسی می‌کنیم. شرایط علی؛ در این پژوهش، جایگاه فرهنگ و پذیرش اجتماعی، به عنوان شرایط علی در نظر گرفته می‌شود. شرایط زمینه‌ای؛ در این پژوهش، مقوله‌های فرهنگی - اجتماعی، نرم افزاری، سخت افزاری به عنوان شرایط زمینه‌ای در نظر گرفته شده‌اند. شرایط مداخله‌گر؛ در این پژوهش، مقوله‌های معماری اماکن، عوامل محیطی، ویژگی‌های جمعیت شناختی به عنوان شرایط مداخله‌گری عمل می‌کند که در جهت بهبود پدیده مورد بررسی عمل می‌کنند.

استراتژی (فرآیندها / تعاملات)؛ در این پژوهش نیز زیرساخت سازی و مشوق‌های درونی به عنوان یک استراتژی که برای کنترل، اداره و پاسخ به پدیده مورد بررسی اتخاذ می‌شوند، در نظر گرفته شده‌اند. پیامدها؛ در این نظریه، مقوله‌های اقتصادی، رفتاری و فرهنگی - اجتماعی به عنوان پیامد و نتیجه حاصل از این مدل در نظر گرفته شده است

کدهای به دست آمده از مرحله کدگذاری محوری در قالب طرح گرافیکی و جهت ارائه درک جامعی از مراحل انجام شده، در شکل ۲ به نمایش درآمده است.

شکل ۲. ارتباط بین مقولات در مرحله کدگذاری محوری

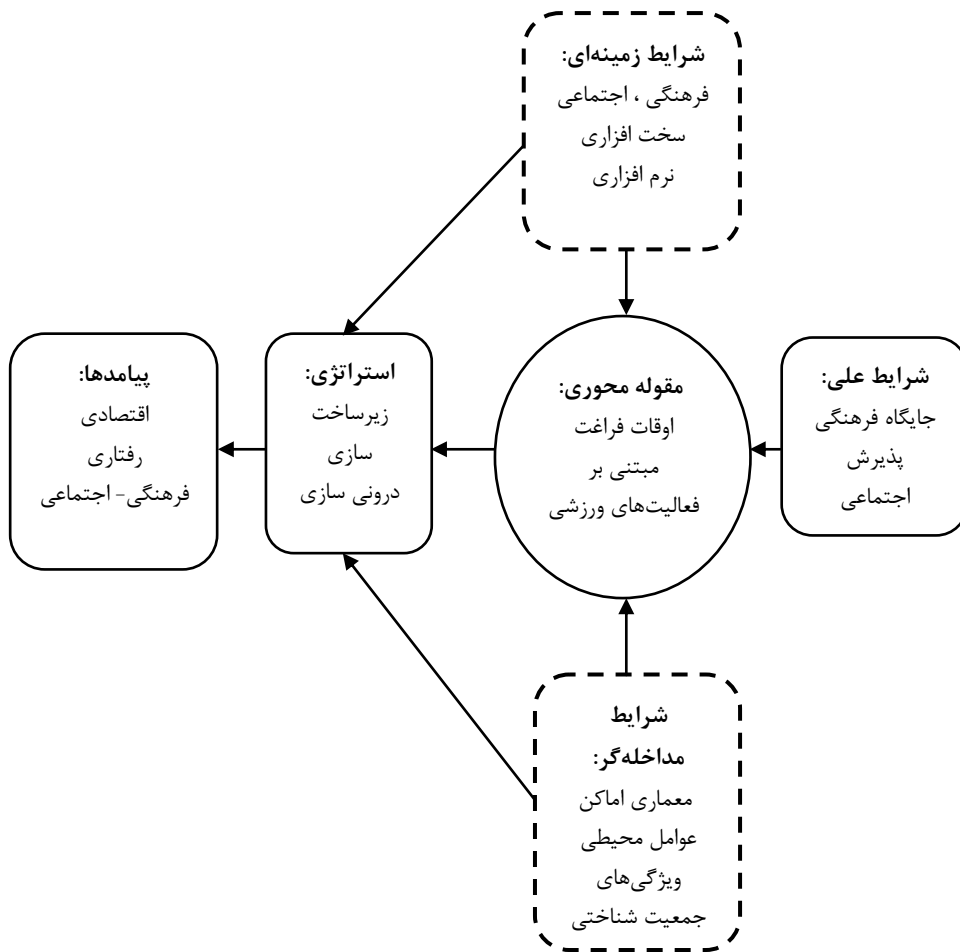
گام سوم: تشریح مرحله نظریه‌پردازی (کدگذاری انتخابی)

همان گونه که گفته شد، هدف نظریه‌پردازی بنیادی، تولید نظریه است نه توصیف صرف پدیده. برای تعدیل تحلیل‌ها به نظریه، طبقه‌ها باید به طور منظم به یکدیگر مربوط شوند. کدگذاری انتخابی (بر اساس نتایج دو مرحله قبلی کدگذاری) مرحله اصلی نظریه‌پردازی است. به این ترتیب که طبقه محوری را به شکل نظام‌مند به دیگر طبقه‌ها ربط داده و آن روابط را در چارچوب یک روایت ارائه کرده و طبقه‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند اصلاح می‌کند.

در این مرحله پژوهشگر حسب فهم خود از متن پدیده مورد مطالعه، یا چارچوب مدل پارادایم را به صورت روایتی عرضه می‌کند و یا مدل پارادایم را به هم می‌ریزد و به صورت ترسیمی نظریه‌هایی را نشان می‌دهد (دانایی فردو اسلامی، ۱۳۸۹: ۱۳۴).

مدل پارادایمی اوقات فراغت مبتنی بر ورزش با تأکید بر کاهش آسیب‌های اجتماعی

این نظریه سازوکارهایی را بیان می‌کند که از طریق آن‌ها جامعه هدف (اکثراً نوجوانان و یا افراد آسیب‌پذیر) با گرایش بیشتر به اوقات فراغت فعال (ورزش)، از آسیب‌های اجتماعی به دور باشند و آسیب‌های اجتماعی کاهش یابد. برای بسط و گسترش نظریه اوقات فراغت مبتنی بر ورزش با تأکید بر کاهش آسیب‌های اجتماعی، مدلی کلی ارائه می‌گردد (شکل ۳).

شکل ۳. مدل پارادایمی اوقات فراغت مبتنی بر ورزش با تأکید بر کاهش آسیب‌های اجتماعی

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف تدوین مدل اوقات فراغت مبتنی بر ورزش با تأکید بر کاهش آسیب‌های اجتماعی بر اساس روش داده بنیاد انجام شد و پنج بخش اصلی یافته‌های آن را شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، استراتژی و پیامدها را شامل می‌شود.

مشخص گردید که از شرایط علی حاکم بر اوقات فراغت مبتنی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی، جایگاه فرهنگی و پذیرش اجتماعی می‌باشد. چگونگی گذران اوقات فراغت و اختصاص دادن زمان خاص به شکل صحیح و منطقی به اوقات فراغت می‌تواند در جای خود باعث رشد و ارتقاء تک تک افراد در زندگی شخصی و اجتماعی شود (تراینور و همکاران^۱، ۲۰۱۰). در جایگاه فرهنگی باید به نکاتی اشاره کرد که در رابطه با فرهنگ ورزشی است. لذا ارزش‌ها و هنجارهای مرتبط با ورزش و اعتقاد و علاقه به سلامتی از طریق ورزش و انجام فعالیت‌های بدنی می‌تواند به عنوان ضرورتی برای توجه به ورزش در اوقات فراغت باشد. همچنین ماشینی شدن زندگی در عصر حاضر و صنعتی شدن جوامع و کاهش فعالیت‌های بدنی سبب شیوع کم تحرکی و فقر حرکتی شده است. این مهم سبب می‌شود که کماکان توجه به سمت ورزش به عنوان عامل سلامتی معطوف و سیاست‌هایی برای توسعه فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت اتخاذ گردد. البته وجود دیدگاه مثبت مسئولین به ورزش هم به عنوان عاملی مهم می‌تواند به این امر کمک نماید. تغییر دیدگاه مسئولان به اوقات فراغت باعث شده که فعالیت‌های بدنی و ورزش نقش خود را بهتر از قبل بازی کند. علاوه بر این مسائل، نگرش والدین به استفاده از ورزش در اوقات فراغت فرزندان می‌تواند به این بحث کمک نماید که فرزندان در صورت پر کردن اوقات فراغت با ورزش علاوه بر کسب مهارت‌های اجتماعی می‌توانند دارای جسمی سالم‌تر و دور از آسیب‌های اجتماعی باشند. پویایی گروه‌های ورزش و تأکید سازمان‌های مردم نهاد ورزشی و به صورت جزئی تر گروه‌های دوستانه ورزشی می‌تواند افراد را به سمت ورزش در اوقات فراغت هدایت نماید. دلایل جذب به سمت ورزش در این دیدگاه می‌تواند کسب پایگاه اجتماعی، دوستیابی در جامعه و جامعه‌پذیری از طریق ورزش باشد. بنابر گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان (کد Q4)، تا زمانی که والدین خود نقش پررنگی در زمینه‌سازی حضور فرزندان شان در فعالیت‌های ورزشی نداشته باشند، نمی‌توان انتظار تغییر در فرهنگ ورزش در بین نسل‌های آینده داشت. بنابراین به صورت کلی، نتایج پژوهش در این قسمت با نتایج پژوهش‌های سراسری و همکاران (۱۳۹۱)، میرمحمدتبار و همکاران (۱۳۹۴) و میکز^۲ و همکاران (۲۰۲۰) همخوان و همراستا می‌باشد و پژوهشی که نتایج اش مغایر با نتایج پژوهش حاضر باشد مشاهده نگردید. با توجه به نقش جایگاه فرهنگی و پذیرش اجتماعی بر اوقات فراغت مبتنی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی، به مدیران ورزش کشور، به خصوص مدیرانی که با ورزش همگانی و اوقات فراغت فعال درگیر هستند از جمله

1. Trainor & et al

2. Meekes

فدراسیون ورزش‌های همگانی و شهرداری‌های مناطق، پیشنهاد می‌گردد که برنامه‌هایی جهت تشویق بیشتر مردم به انجام فعالیت‌های ورزشی، تدارک ببینند (نام‌گذاری روزهایی در تقویم به منظور انجام ورزش‌های تفریحی سراسری در کشور، فرهنگ‌سازی ورزش در اوقات فراغت به وسیله ضبط برنامه‌هایی در صدا و سیما و فضای مجازی). البته این امور در صورتی محقق می‌گردد که نگرش مثبتی نسبت به ورزش در بین مسئولین وجود داشته باشد. همچنین به والدین توصیه می‌شود که فرهنگ ورزش در اوقات فراغت در فرزندان خود را به واسطه تغییر نگرش در خود و فرزندان شان، گسترش نمایند. البته این وظیفه خطیر بیشتر باید بر دوش سیستم‌های آموزشی کشور باشد.

بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر که از مصاحبه‌ها مستخرج شده است، شرایط مداخله‌گر اوقات فراغت مبتنی بر ورزش در کاهش آسیب‌های اجتماعی شامل موانع مربوط به مکان‌های ورزشی، عوامل محیطی و ویژگی‌های جمعیت شناختی می‌باشد. در بخش مکان‌های ورزشی باید بیان کنیم که مکان‌یابی نامناسب اماکن ورزشی می‌تواند به عنوان مانعی برای دسترسی همه افراد به امکانات و تجهیزات ورزشی باشد. تفاوت‌های اجتماعی هم به نوبه خود باعث عدم برخورداری همه افراد از فرصت‌های ورزشی در اوقات فراغت می‌شود به گونه‌ای که با وجود طبقه‌های مختلف اجتماعی افراد و محدودیت‌های اجتماعی به خصوص برای بانوان موانع کماکان موجود می‌باشد. البته برای نوجوانان، حمایت از ورزش از طریق مدرسه باید جز برنامه‌های اوقات فراغت باشد. در غیر این صورت مشکلاتی برای ورزش کردن و پر کردن اوقات فراغت به روش‌های دیگر به وجود می‌آید. شاید یکی دیگر از موانع عدم اشاره دیگران مهم در فهم بازی باشد. زمانی که افراد دارای اطرافیانی هستند که با ورزش و فعالیت‌های بدنی ناآشنا هستند بی‌شک نمی‌توانند به صورت بهتری از همراهی دیگران بهره ببرند. حتی دوستان کم تحرک هم می‌توانند به عنوان الگویی برای عدم اجرای فعالیت‌های ورزشی در اوقات فراغت به شمار آیند. در نهایت باید خاطر نشان کرد که هویت فردی افراد می‌تواند نقش مانع ایجاد کند. به طور مثال افراد مسن تمایل کمتری به انجام فعالیت‌های بدنی دارند و زنان به دلایل مختلف نظیر عدم بهره‌برداری از اماکن مخصوص ورزشی با مانع در اجرای فعالیت‌های ورزشی روبرو هستند. میزان درآمد اشخاص، تحصیلات و کیفیت زندگی نیز به عنوان عوامل اکتسابی می‌تواند این موانع را تشدید کند. لذا برای رسیدن به موفقیت در سیاست‌های اوقات فراغت مبتنی بر ورزش در کاهش آسیب‌های اجتماعی باید بسترهایی را فراهم کنیم. بنا بر گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان (کد Q8)، نباید از تأثیر ویژگی‌های جمعیت شناختی بر اوقات فراغت غافل ماند. ویژگی‌های از جمله سن و جنسیت از مهم‌ترین عوامل می‌باشند. چرا که در پژوهش‌های مختلفی عنوان شده است که زنان از میزان فعالیت بدنی کمتری برخوردارند؛ بنابراین به صورت کلی، نتایج پژوهش در این قسمت با نتایج پژوهش‌های لیو^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، گیدلو^۲ و همکاران (۲۰۱۹) همخوان و همراستا

1. Liu

2. Gidlow

می‌باشد و پژوهشی که نتایج اش مغایر با نتایج پژوهش حاضر باشد مشاهده نگردید. به مدیران ورزش کشور، از جمله مدیران فدراسیون ورزش‌های همگانی و شهرداری‌های مناطق، پیشنهاد می‌گردد که با آماده‌سازی مکان‌هایی برای انجام ورزش‌های تفریحی همراه با برنامه‌های شاد به صورت مداوم و ثابت، مکان‌یابی مناسب برای قسمت‌های در حال پیشرفت شهرهای کشور برای احداث اماکن ورزشی، دسترسی عموم مردم به اماکن و تجهیزات ورزشی با کیفیت، استاندارد و ارزان، سعی در رفع موانع مشارکت مردم در فعالیت‌های ورزشی گردند.

شرایط زمینه‌ای حاکم بر اوقات فراغت مبتنی بر ورزش در کاهش آسیب‌های اجتماعی شامل بسترهای فرهنگی - اجتماعی، سخت‌افزاری و نرم‌افزاری می‌باشد. می‌توان با تأکید رسانه‌ها بر ورزش در اوقات فراغت، تأکید و حمایت سازمان‌های ذیربط در جذب جوانان به ورزش و تأکید بر ورزش به عنوان رکن اصلی سلامت بسترهای فرهنگ‌سازی را مهیا نمود. همچنین در راستای بسترسازی برای جذب افراد به انجام فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی می‌توان با مشارکت و ترغیب اجتماعی راهی را هموار کرد که بر موانع موجود غلبه کرد. لذا تبلیغات رسانه‌ای برای حمایت مالی، فراهم نمودن شرایط جذب بخش خصوصی، هماهنگی و هم راستای اجرای برنامه‌های دستگاه‌های متولی ورزش، همگانی کردن ورزش در اوقات فراغت، ترغیب افراد از طرف خانواده‌ها به ورزش و افزایش انگیزه افراد جهت پرداختن به ورزش می‌تواند از عوامل کلیدی برای رفع موانع و ایجاد بستر باشد. همچنین با وجود دانش عمومی در مورد وسایل کمک آموزشی ورزشی و افزایش آگاهی عمومی در مدیریت امور آموزشی، همچنین افزایش میزان دانش مربوط به جایگاه اجتماعی ورزش بسترهای توسعه ورزش در اوقات فراغت فراهم گردیده است. بخشی از ویژگی‌های سخت‌افزاری در حوزه منابع انسانی مانند وجود مربیان ارزنده، وجود مدیران حامی ورزش و آماده سازی دانش آموختگان تربیت بدنی بسترهای توسعه ورزش در اوقات فراغت را آماده کرده است. کیفیت مطلوب اماکن و باشگاه‌های ورزشی و دسترسی به صرفه به اماکن ورزشی می‌تواند به عنوان عوامل دیگر مورد تأکید باشد. بنابر گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان (کد Q6)، نیروی انسانی عامل بسیار مهمی در گرایش افراد به فعالیت‌های بدنی دارد. به نحوی که این عامل از عوامل امکاناتی بسیار مهم تر می‌باشد؛ بنابراین به صورت کلی، نتایج پژوهش در این قسمت با نتایج پژوهش موراتیدیس^۱ (۲۰۱۹) همخوان و همراستا می‌باشد و پژوهشی که نتایج اش مغایر با نتایج پژوهش حاضر باشد مشاهده نگردید. به مدیران ورزش کشور، از جمله مدیران فدراسیون ورزش‌های همگانی و شهرداری‌های مناطق، پیشنهاد می‌گردد که از نیروهای شایسته، متخصص و با تجربه در زمینه ورزش همگانی بهره‌گیرند و سعی نمایند از این نیروهای موجود، حداکثر استفاده را نمایند. همچنین می‌توانند با تشویق نیروهای سازمانی خود، به انجام فعالیت‌های ورزشی در

۱ . Mouratidis

اوقات فراغت و تشویق دیگران به انجام این گونه فعالیت‌ها، میزان مشارکت ورزشی در اوقات فراغت را بالا ببرند.

اوقات فراغت همچون شمشیر دو لبه‌ای است که یک لبه آن می‌تواند زمینه ساز خلاقیت و هنرآرایی و لبه دیگر آن عاملی در جهت گرایش به بزهکاری و آسیب اجتماعی باشد، بنابراین برنامه‌ریزی مناسب در اوقات فراغت اهمیت بسزایی دارد (رضوی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۳۰). همچنین باید خاطر نشان کرد ورزش به عنوان ابزار چندبعدی با تاثیرات گسترده و نقش ارزشمند، یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمانی، روحی و روانی و اجتماعی فائق آیند. بنابراین در جهت توسعه فعالیت‌های ورزشی در اوقات فراغت مبتنی بر کاهش آسیب‌های اجتماعی راه‌کارهایی بر اساس یافته‌های تحقیق در قالب دو مفهوم زیرساخت سازی و مشوق‌های درونی ارائه می‌شود. عوامل زیر ساختی مانند ساخت اماکن ورزشی در محلات، تکمیل پروژه‌های عمرانی نیمه تمام، تخصیص بهینه امکانات مناسب و فراهم کردن امکانات تمرینی مناسب برای مناطق محروم، استفاده از نیروی متخصص و با انگیزه، ایجاد همگرایی در دستگاه‌های اجرایی و وضع قانون افزایش سطح سرانه فضاهای ورزشی می‌تواند راه‌کارهای مناسبی باشد. در مبحث مشوق‌های درونی نیز می‌توان اشاره‌ای به انگیزاننده فرهنگی و مشوق‌های جمعی داشت. تأکید بر اوقات فراغت ورزشی در فوق برنامه مدارس و دانشگاه‌ها، تشویق افراد به شرکت در فعالیت‌های ورزشی از طریق رسانه و نمایش عمومی ورزش در محلات می‌تواند باعث ترغیب افراد و ایجاد انگیزه در آن‌ها شود. همچنین درونی سازی ارزش‌های اجتماعی ورزش، جذب اقشار آسیب‌پذیر به ورزش و ایجاد امنیت اجتماعی در راستای فعالیت‌های بدنی در اوقات فراغت می‌تواند سبب کاهش آسیب‌های اجتماعی شود. بنابر گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان (کد Q10)، با مشاهده افرادی که در زندان‌ها به عنوان مجرم، دستگیر شده‌اند، مشخص شده است که تا زمانی که این افراد تشویق به انجام فعالیت‌های بدنی نشوند و انگیزه‌های درونی انجام این دسته از فعالیت‌ها، در آن‌ها ایجاد نشود، نمی‌توان شاهد کاهش اعمال و رفتارهای بزهکارانه‌شان بود. در واقع، انجام فعالیت‌های ورزشی در محیط زندان، فرهنگ ورزش را در بیرون از زندان بعد از اتمام دوران محکومیت، موجب می‌گردد. که نهایتاً خود منجر به کاهش اعمال مجرمانه در بین آن‌ها می‌گردد. بنابراین به صورت کلی، نتایج پژوهش در این قسمت با نتایج پژوهش‌های چمین‌پیرا و همکاران (۱۳۹۳)، ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۴)، لی و جیانگ^۱ (۲۰۱۸) همخوان و همراستا می‌باشد و پژوهشی که نتایجش مغایر با نتایج پژوهش حاضر باشد مشاهده نگردید.

تمامی راهکارهای مطرح شده در مدل پژوهش به عنوان پیشنهادات پژوهشی مطرح گردید. در نهایت باید ذکر کرد که در صورت اتخاذ راه‌کارها و انجام درست آن‌ها و با توجه به بسترهای اوقات فراغت مبتنی بر ورزش در کاهش آسیب‌های اجتماعی می‌توان شاهد آثار اقتصادی، رفتاری و فرهنگی-

اجتماعی آن بود. زمانی که فعالیت‌های بدنی و گرایش به ورزش بیشتر می‌شود به تبع محصولات و خدمات ورزشی نیز افزایش خواهد یافت که این امر سبب توسعه اقتصادهای محلی و کوچک، اشتغال‌زایی در حوزه ورزش و کاهش بیکاری و افزایش درآمد می‌شود. با ارتقای سلامتی و کاهش آسیب‌های اجتماعی از طریق ورزش کیفیت زندگی در مناطق مختلف بالا می‌رود و سطح رفاه مردم نیز بهبود خواهد یافت. توجه به ورزش به قدری مهم است که باعث پیشگیری از وقوع بیماری‌ها، کاهش هزینه‌های درمان بخاطر جلوگیری از وجود بیماری‌ها می‌شود. آسیب‌های اجتماعی که وجود دارد از طریق ورزش می‌تواند ترمیم یابد. به عنوان مثال ورزش در اوقات فراغت می‌تواند باعث کاهش خشونت و پرخاشگری، دوری از فضای مجازی، کاهش افسردگی و ایجاد شور و نشاط شود. همچنین از نظر کاهش بزهکاری و جرم و جنایت، کاهش مصرف دخانیات، کاهش مصرف نوشیدنی‌های الکلی و کاهش پیش‌دواری قومی و محلی می‌تواند مؤثر واقع شود.

در نهایت باید به آثار فرهنگی و اجتماعی آن اشاره نمود. به گونه‌ای که از طریق مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، پویایی جامعه متضمن می‌گردد و تعاملات و مقبولیت اجتماعی بهبود می‌یابد. چرا که ورزش محلی برای ایجاد روابط با اطرافیان است. الگوپذیری از چهره‌های شاخص ورزشی و ترویج فرهنگ مشارکت و گسترش فرهنگ ورزش همگانی هم از دیگر پیامدهای ورزش در اوقات فراغت است. بنابر گفته یکی از مصاحبه‌شوندگان (کد Q13)، "زمانی که در زندان بودم، با تشویق پرسنل و برخی دوستانم، فعالیت‌های ورزشی را شروع نمودم که همین امر منجر به ایجاد حس شادمانی در من می‌شد، چیزی که واقعا در زندان به آن احتیاج داشتم، احساس سرزندگی بیشتری داشتم و امید به زندگی‌ام بیشتر شده بود. بعد از اتمام دوران محکومیت، ورزش را رها نکردم و هنوز از اثرات آن بهره‌مند می‌شوم". با مشاهده افرادی که در زندان‌ها به عنوان مجرم، دستگیر شده‌اند، مشخص شده است که تا زمانی که این افراد تشویق به انجام فعالیت‌های بدنی نشوند و انگیزه‌های درونی انجام این دسته از فعالیت‌ها، در آن‌ها ایجاد نشود، نمی‌توان شاهد کاهش اعمال و رفتارهای بزهکارانه‌شان بود. در واقع، انجام فعالیت‌های ورزشی در محیط زندان، فرهنگ ورزش را در بیرون از زندان بعد از اتمام دوران محکومیت، موجب می‌گردد. که نهایتاً خود منجر به کاهش اعمال مجرمانه در بین آن‌ها می‌گردد.

بنابراین به صورت کلی، نتایج پژوهش در این قسمت با نتایج پژوهش‌های کوارمبی و همکاران (۲۰۱۹)، بروسنان (۲۰۱۹)، ژانگ (۲۰۱۸)، الکساندرو و لورند (۲۰۱۵)، قهفرخی و رشیدلمیر (۱۳۹۶)، بخارایی و همکاران (۱۳۹۴) و کتبی و همکاران (۱۳۹۳)، همخوان و همراستا می‌باشد و با بخشی از نتایج پژوهش بخارایی و همکاران (۱۳۹۴: ۶۷) ناهمخوان می‌باشد. ایشان در در تحقیق خود تحت عنوان بررسی تاثیر فعالیت‌های ورزشی بر میزان انحرافات اجتماعی جوانان شهر تبریز به این نتایج رسیدند که بین نوع فعالیت‌های ورزشی (سازمان یافته و غیر سازمان یافته) با انحرافات اجتماعی و بین میزان فعالیت‌های ورزشی با پیوند اجتماعی و نیز بین میزان فعالیت‌های ورزشی نامنظم با میزان دوستان منحرف رابطه

معنی داری وجود ندارد. دلیل تفاوت در نتایج را می‌توان تفاوت در جامعه آماری و همچنین بررسی متغیر پیوند اجتماعی در پژوهش بخارایی و همکاران (۱۳۹۴: ۶۷) عنوان نمود.

منابع

- ابراهیمی، ف.، تجاری، ف.، نیک‌بخش، ر. (۱۳۹۴). تحلیل نقش عوامل درونی و بیرونی بر تصمیم‌گیری مصرف‌کنندگان در زمان اوقات فراغت با رویکرد فعالیت بدنی، رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۳(۱۱): ۲۰-۹.
- افراسیابی، ح.، مداحی، ج. (۱۳۹۵). بازنمایی و تبیین نقش اوقات فراغت در اعتیاد به سیگار در میان دانشجویان "برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۷(۲۶): ۲۱۶-۱۷۸
- بخارایی، ا.، آقاپور، س. م.، ستاری، ام. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر فعالیت های ورزشی بر میزان انحرافات اجتماعی جوانان، مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۴(۲۸): ۸۷-۶۷
- پهلوان، م.، برزیگر، س. ف. (۱۳۹۰). "بررسی گرایش به نحوه گذران اوقات فراغت در بین دختران مقطع متوسطه شهرستان آمل". فصلنامه جامعه شناسی مطالعات جوانان، ۲(۳)، ۶۶-۵۳
- ترکاشوند، ع. (۱۳۸۶). اسرار تاریخی اوقات فراغت، روزنامه ایران، ۳۶۸۰، ۱۶/۴/۱۳۸۶.
- توتونچی ملکی، س. (۱۳۸۸). نظریه مطبوعه مرفه: بررسی افکار یک اقتصاددان نهادگرا، هفته‌نامه پنجره، ۶: ۵-۱.
- توسلی، غ.ع.، نورمراد، س. (۱۳۹۱). بررسی جامعه شناختی علل گستره آسیب های اجتماعی در بین حاشیه نشین های شهر تهران (مورد مطالعه منطقه چهار خاک سفید)، مجله مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۴(۳)، ۷۹-۶۵
- چمن‌پیرا، م.، فراهانی، ا.، جلالی فراهانی، م. (۱۳۹۳). بررسی نحوه گذران اوقات فراغت و فعالیت‌های بدنی سالمندان با تأکید بر دستگاه‌های بدن‌سازی شهرداری شهر تهران در سال ۱۳۸۹، سالمند، ۹(۳): ۱۷۹-۱۸۸.
- رضوی، س. م. ح.، رجب زاده، ر.، میرزاپور، ع. ا.، سجادی، س. ا. (۱۳۹۲). نقش فعالیت بدنی و ورزش در گذران اوقات فراغت معلولان جسمی. پژوهشنامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، ۹(۱۸): ۱۴۰-۱۲۹
- روجک، کریس. (۱۳۸۸). نظریه اوقات فراغت(اصول و تجربه‌ها) ترجمه عباس مخبر. تهران: انتشارات شهر.
- زنگنه، م. (۱۳۹۴). احساس امنیت شهروندان در پارک های شهری اصفهان. نشریه علمی دانش انتظامی، ۴(۶۹): ۱۴۵-۱۳۱
- سرایی، م. ح.، روستا، م.، اشنویی، ا. (۱۳۹۱). عوامل مؤثر بر گذران اوقات فراغت در مناطق شهری ایران، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، ۲(۷): ۳۷-۲۵.

- شماعتی، ع.، شاهمی میرزا، م. ع.، ملکان، ج. (۱۳۹۱). بررسی عوامل و پدیده های مؤثر بر بروز جراثیم و آسیب های اجتماعی در کلانشهرها (با تأکید بر مناطق حاشیه نشین). فصلنامه اطلاعات جغرافیایی « سپهر»، ۲۱(۸۳)، ۴۵-۵۰
- عابدینی، ص.، طالبی، ش. (۱۳۹۶). عوامل اجتماعی - فرهنگی مرتبط با میزان گرایش شهروندان به ورزش همگانی در خلخال. جامعه شناسی کاربردی، ۲۸(۱)، ۱۴۴-۱۳۱
- قهفرخی، د.، رشیدلمیر، ا. (۱۳۹۶). "طرد اجتماعی، بزهکاری جوانان و مشارکت ورزشی". پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش، ۹(۴)، ۹-۱۶
- کتبی، ف.، رضوی، س. م. ح.، نقی زاده، ح. (۱۳۹۳). رابطه گذران اوقات فراغت دانشجویان با گرایش آنها به بزهکاری با تأکید بر فعالیت های ورزشی، مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۳(۲۴)، ۷-۱۸
- کردلو، ح.، سجادی، س. ا.، رضوی، س. م. ح.، رمضان زاده، م. (۱۳۹۵). نقش ورزش در پیشگیری از وقوع جرم. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۱۵(۳۲)، ۶۱-۷۴
- کریمیان، ج.، فیضی، آ.، جوانی، و.، شکرچی زاده، پ.، ترکیان. (۱۳۹۰). تعیین الگوی عوامل بازدارنده از مشارکت در فعالیتهای ورزشی کارکنان بیمارستانهای آموزشی شهر اصفهان بر اساس مدل سلسله مراتبی اوقات فراغت. مجله تحقیقات نظام سلامت، ۷(۴)، ۴۱۰-۴۰۱
- کوهی، ک. (۱۳۹۲). جوانان و آسیبهای اجتماعی تبیین جامعه شناختی انحرافات اخلاقی دانش آموزان دبیرستانی در استان آذربایجان شرقی. فصلنامه علمی دانش انتظامی آذربایجان شرقی، ۳(۱۰)، ۲۷-۴۷
- موسوی راد، س. ط.، کشاورز، ل. (۱۳۹۴). ارتباط بین نحوه گذراندن اوقات فراغت و سلامت روانی معلمان ورزشکار و غیر ورزشکار شهر شاهین شهر. فصلنامه مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۲(۲)، ۸۰-۷۳
- مهرداد، ح. (۱۳۹۰). چگونگی و آسیب شناسی اوقات فراغت نوجوانان ۱۲ تا ۱۷ ساله استان لرستان. نوآوری های مدیریت آموزشی، ۷(۱)، ۱۳۸-۱۲۱
- میرمحمدتبار، س. ا.، نوغانی، م.، مسلمی، (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر نحوه گذران اوقات فراغت (فراتحلیلی از پژوهش های موجود)، برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، ۶(۲۴): ۱۹۴-۱۶۵.
- نادری، ا.، شهبازی، م.، اکبری، ا. (۱۳۹۳). تحلیل انسان شناختی ورزش زنان: مطالعه ای بر فعالیت های ورزشی در پارک های بانوان تهران. پژوهش های انسان شناسی ایران، ۴(۲)، ۶۸-۵۱

- Alexandru, M. A., & Lorand, B. (2015). Sport—a solution to the social integration of children with conduct disorders? Pilot Study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 180, 1297-1303 .
- Brajša-Žganec, A., Merkaš, M., & Šverko, I. (2011). Quality of life and leisure activities: How do leisure activities contribute to subjective well-being? *Social Indicators Research*, 102(1), 81-91.
- Brosnan, S. (2019). The impact of sports participation on crime in England between 2012 and 2015. *Sport in Society*, 1-12.
- Gidlow, C., Cerin, E., Sugiyama, T., Adams, M. A., Mitas, J., Akram, M., Sallis, J. F. (2019). Objectively measured access to recreational destinations and leisure-time physical activity: Associations and demographic moderators in a six-country study. *Health & Place*, 59, 102196. doi:10.1016/j.healthplace. 102196
- Lee, W., & Jeong, C. (2018). Effects of pro-environmental destination image and leisure sports mania on motivation and pro-environmental behavior of visitors to Korea’s national parks. *Journal of Destination Marketing & Management*, 10, 25–35.
- Liu, Y., Zhang, Y., Jin, S. T., & Liu, Y. (2019). Spatial pattern of leisure activities among residents in Beijing, China: exploring the impacts of urban environment. *Sustainable Cities and Society*, 101806.
- Meekes, J. F., Buda, D. M., & de Roo, G. (2020). Socio-spatial complexity in leisure development. *Annals of Tourism Research*, 80, 102814.
- Mouratidis, K. (2019). Built environment and leisure satisfaction: The role of commute time, social interaction, and active travel. *Journal of Transport Geography*, 80, 102491.
- doi:10.1016/j.jtrangeo.2019.102491
- Quarmby, T. Sandford, R., & Pickering, K. (2019). Care-experienced youth and positive development: an exploratory study into the value and use of leisure-time activities. *Leisure Studies*, 38(1), 28-42.

- Trainor, S., Delfabbro, P., Anderson, S., & Winefield, A. (2010). Leisure activities and adolescent psychological well-being. *Journal of adolescence*, 33(1), 173-186
- Zhang, F. (2018). A Study on the Interactive Effect between Quality of Life and Sports Leisure Mode. 269-273